

Finnország/Oroszország

Euregio Karelia: az EU és Oroszország közötti helyszíni együttműködés

Marko Ruokangas, Az „Euregio Karelia” (Karélia Eurégió) szomszédsági program titkárságának igazgatója

A finn–orosz határ két oldalán, 700 km-en át húzódó „Euregio Karelia” együttműködési övezet három finn régiót (Kainuu, Észak-Karélia és Oulu) és Karélia Orosz Köztársaságot foglalja magában.

Finnország régiói csak akkor kezdheték el az együttműködést orosz szomszédaikkal, amikor az ország 1995-ben uniós tag lett. Körülbelül 1991-ig a határ zárt volt, és még a szovjet rendszer bukása után is ritkák voltak az ottlakók közötti kapcsolatok. Ilyen körülmények között az Interreg IIA Karelia (1995–1999) programnak úttörő szerep jutott; az Interreg első szakaszának legkézzelfoghatóbb eredménye a különböző szintű kapcsolatok kialakítása volt.

A 90-es évek végén az érintett régiók elhatározták, hogy az „Euregio Karelia” elnevezésű együttműködési fórum létrehozásával elmélyítik kapcsolataikat. Ez a fórum lehetővé tette a határokon átívelő együttműködés fő irányvonalainak meghatározását.

A finn oldal tevékenységeit irányító Interreg IIIA Karelia (2000–2006) előkészítése a Karélia Orosz Köztársaság határokon átívelő együttműködési programjával egy időben kezdődött. A kettő szintézise, „A mi közös határunk” program képezte az „Euregio Karelia” kidolgozásának első alapját.

Ekkor a fórum egy olyan mintacselekvés elindítását javasolta az Európai Bizottságnak, mely egyetlen programban csoportosítaná a belső és külső akciók finanszírozását. Akkor ez a javaslat túl korainak bizonyult. Ennek megvalósulására 2004-ig kellett várni, amikor az Unió a külső határookra vonatkozó Interreg-programokat „szomszédsági programokká” változtatta. Ezek is megfelelően finanszírozzák az Unión belüli vagy kívüli akciókat. Ezzel párhuzamosan, végrehajtották az európai program és a politikai jellegű fórum, az „Euregio Karelia” közelítését is. Annak ellenére, hogy a szomszédsági programot a törvényes eljárásoknak megfelelően, különállóan kezelik, ez mégis felvette az „Euregio Karelia” nevet, mivel az már jó hírnévnek örvend.

Fiatalok gyülekezése Koliban, az „Euregio Karelia 2000+” találkozók alkalmával

Az együttműködés a regionális és helyi szintű fejlődésre és foglalkoztatásra is érezhető hatással van. Az egymást követő programok eddig 350 projekt gyakorlatba ültetését tették lehetővé, kezdve egy adott határállomás egyszerű modernizációjával és olyan, sokkal ambiciózusabb műveletekkel folytatva, mint a kulturális örökség védelme. Jó példa erre az oulankai (Finnország) és a paanajärvi (Oroszország) nemzeti parkok összekapcsolása. A közvetlen munkahelyek teremtésén kívül ezeknek a projekteknek közvetett hatásai is vannak, és további együttműködések generálnak.

Ennek a lépésnek köszönhetően jó kapcsolatok alakultak ki orosz szomszédaikkal, de a részt vevő három finn régió között is. Habár mindegyikük saját felfogása és sajtósági szerint képzeli el az Oroszországgal történő együttműködést, az eltérő megközelítések ellenére egy közös álláspontot képviselnek.

Így jött létre annak az Unió és Oroszország északi vidékei közötti együttműködésnek az alapja, melynek konkrét értelmet a programok teremtettek. A jövő nagy kihívása ezen tevékenységek politikai szintű egybevetése. Ebből a szempontból, a négy közös övezetet érintő EU–Oroszország közötti stratégiai partnerség, valamint az „Északi dimenzió” elnevezésű kezdeményezés kialakítja az együttműködéshez annyira szükséges politikai kontextust. Az Unió külső határai számára készülő, határokon átívelő programok esetén, az említettek is el kell jussanak egy stratégiai kerethez.

Számos ember mindennapi életében egy „együttműködési kultúra” kezd lassacskán gyökeret verni. A határokon átívelő együttműködés a regionális fejlesztés állandó alkotóelemévé vált, annak ellenére, hogy még maradtak kiaknázatlan lehetőségek. Jelen pillanatban a legfontosabb tét a fiatalok bevonása az együttműködésbe, és ennek érdekében több biztató kezdeményezés is született.

A határokon átívelő együttműködés irányítása érdekesnek tekinthető: a program titkársága állandóan új kihívásoknak kell eleget tennie, a felmerülő kérdések a bevezetés gyakorlati kérdéseitől az Unió külpolitikájáig terjednek. A hálózati munka azonban nekik is új perspektívákat teremtett. Ez pedig bebizonyította azt, hogy a határokon átívelő problémák mindenhol többé-kevésbé egyformák, és hogy mindig tulajdonképpen a „határeffektus” csökkentésének óhajáról van szó. De végül is, ez az Európai Unió létezésének egyik fő értelme, nemde?

Bővebb információk a:

www.euregiokarelia.fi című honlapon.